

|                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Luk 22, 54-72 – goede vrijdag 2023                                                                                                                                                                          |
| LB 576b: 1-3; gebed; koor: Jesus in het garden; lezen Luk 22, 54-62; preek; WK 141: 1, 2, 4; ha met Ps 22: 1, 3 / muziek / Ps 22: 11, 12; gebed; zegen; koor + gem: Hij is de weg gegaan; vertrek in stilte |
| Bergschenhoek 7.4.2023                                                                                                                                                                                      |

**Dia** Een blik kan veel zeggen. In iemands ogen kun je alles lezen. Liefde, verdriet, teleurstelling, wanhoop, angst, ook boosheid, minachting. Soms zegt een blik meer dan 1000 woorden. Ogen liegen niet. Als je iemand in de ogen kijkt dan kijk je recht bij iemand naar binnen. De ogen zeggen wat er leeft in het hart van de ander.

Een blik kan veel zeggen. *‘En Jezus keek Petrus aan’*, vertelt Lukas. Op het moment dat Petrus voor de derde keer luidkeels afstand neemt van Jezus. Op dat moment kijkt Jezus Petrus aan. Op deze Goede Vrijdag wil ik onze aandacht laten uitgaan naar die blik van Jezus. Ons laten aankijken door Hem. Want die blik zegt alles. Laat je vangen in die blik, de blik van Jezus.

## Petrus neemt afstand van Jezus **dia**

Ik krijg altijd weer medelijden met Petrus bij dit verhaal. Die kerel uit één stuk, met zijn liefde en vurigheid voor Jezus – de rots waarop Jezus zijn kerk bouwt. Maar de rotssteen valt hier als een baksteen. *‘Ik ben zelfs bereid om met u de gevangenis in te gaan en met u te sterven’*, had Petrus nog maar een paar uur eerder gezegd. Maar nu, als het erop aan komt, zegt hij: *‘Mens, ik ken die man niet eens’*. Tot drie keer toe laat hij Jezus keihard vallen.

Wat is dat nou geweest bij Petrus? De verloochening door Petrus – zo is het verhaal bekend komen te staan. Hij was bang om voor Jezus uit te komen, zo wordt het vaak gelezen. Dat je zegt maar niet wilt opvallen, wat vinden de mensen ervan als jij zegt dat je bij Jezus hoort, zo meteen maken ze me belachelijk. Ik christen? Stil, niet te hardop zeggen...

Ik denk dat het iets anders was. Petrus was niet bang. En laf al helemaal niet. Hij wilde Jezus met hand en tand verdedigen, voor Hem vechten en deed dat ook. Met een zwaard, een houw op het hoofd van Malchus, een knecht van de hogepriester. En hier

gaat hij samen met Johannes naar de tuin van de hogepriester. Dat is lef hebben. Alle andere leerlingen vluchtten weg. Petrus niet.

Nee, ik denk dat het eerder in lijn is met wat Jezus eerder had gezegd: *‘Jullie zullen allemaal aanstoot aan Mij nemen’*. Aanstoot nemen aan Jezus – tegen Hem aan botsen, over Hem struikelen, je aan Hem ergeren... Verloochen is meer dan bang zijn om voor Jezus uit te komen. Verloochen betekent dat je zegt: ik ken jou niet, ik wil niks met je te maken hebben. Zoek maar op in het woordenboek: ‘ontkennen dat jij een relatie hebt met een persoon’, zo staat het daar. Bang om opgepakt te worden? Leugentje om bestwil? Ik denk het niet. Ik wil niet met Hem geassocieerd worden, ik distantieer me van Hem, ik neem afstand van Hem. Dat is wat Petrus deed.

Petrus wilde standby staan als Jezus hem nodig had. Om Hem te verdedigen of om met Hem te vechten. Als trouwe leerling wilde hij aan Jezus’ zij staan. Samen met Hem vechten voor de vrijheid. Jezus hoeft maar één teken te geven en Petrus zal er staan. Maar dan ziet hij hoe Jezus wordt afgetuigd. In het gezicht geslagen, gespuwd. Ze doen maar met Hem. En Jezus doet niks terug. Hij laat het allemaal over zich heen komen. Kom maar, sla maar harder, spuug maar meer.

Dat kan Petrus niet aanzien. Dit is niet de Jezus die hij wil. Hij zou terugslaan, terugvechten. Deze Jezus, dat willoze slachtoffer, wil ik bij Hem horen? Er knakt iets bij Petrus. Dit maakt hij niet meer mee. Hier stopt het. Jij hoorde toch ook bij Hem? Mens nee, Ik ken deze man niet eens, dit is niet de Jezus die ik wil.

Zoals jij en ik dat ook kunnen doen **dia**

Ach, Petrus met zijn overmoed. Het klinkt nog na in je oren: Ik zal u nooit verlaten, Ik sterf nog liever met u dan dat ik u verlaat... Drie keer krijgt Petrus de kans om zich aan Jezus te verbinden, om te zeggen: Ja, Hij is mijn Heer en ik hoor bij Hem, en daar sta ik voor. Maar het is drie keer ontkennen, afstand nemen, de blik afwenden. Drie keer. Geen ‘slip of the tongue’ dus, een foutje, een slippertje, maar echt en hartgrondig.

Alle evangelisten hebben het verteld. Denk je in wat het heeft betekend voor de christenen van die tijd. Zij in tijden van vervolging, onder druk gezet om hun band met Jezus door te snijden. Ontken dat je christen bent, anders steken we je huis in brand, verkrachten we je vrouw, doden je kinderen... Wat doe je dan?

En dan lezen over Petrus, de grote volgeling van Jezus, de rots onder de kerk, die onder de druk bezwijkt. Zelfs afstand neemt van Jezus. De Bijbel verdoezelt het niet: er bestaan geen geloofshelden. Zelfs de grootste valt ooit eens ergens door de mand... Het moet toch een hart onder de riem zijn geweest voor de christenen van toen: Petrus dus ook... Je bevindt je in goed gezelschap.

Geloofshelden bestaan niet. Toen niet. Vandaag ook niet. Wie is er heiliger dan Petrus? Wie zou durven zeggen 'Ik zal U nooit verlaten, ik sterf nog liever met U'? Maar afstand nemen van Jezus. En alsjeblieft, denk niet aan zoiets banaals als geen stilte durven vragen voordat je gaat eten in de kantine. Het gaat dieper. Je relatie met Jezus ontkennen. Deze Jezus wil ik niet. Hoe vaak gebeurt het? Elke keer als je je van mensen afwendt, wegstijgt. Elke keer dat je een ander zorg onthoudt, liefde weigert, onverschillig blijft. Elke keer dat je het conflict zoekt of het conflict laat bestaan. Al die keren dat je door de mand valt, valt als een baksteen. Is dat dan geen klap in Jezus' gezicht? Wat is dat anders dan zeggen: ik ken Hem niet....

Het verhaal confronteert. Zeg niet: Ach, Petrus, moet je kijken hoe erg wat hij doet. Zeg liever: Wij allemaal dus. Zo. Jezus gaat voor ons door het lijden heen. Hij vangt de klappen op. En wij maar zeggen: Mens, ik ken die man niet...

### Maar Jezus vangt jou in zijn blik **dia**

Lieve mensen, echt, het was buitengewoon heftig. Petrus neemt met krachttermen en vloekwoorden afstand van Jezus. En dan, *'op hetzelfde moment, terwijl Hij nog sprak, kraaide er een haan'*. Precies zoals Jezus had gezegd: *'Deze nacht zal de haan niet kraaien, voordat je driemaal geloofend hebt dat je Mij kent'*. De haan roept je wakker. Een soort wekker. Opeens dat besef, die schrik: dus toch, van Jezus afstand genomen.

Laat 1000 hanen kraaien, elke dat wij ons weer eens van Jezus distantiëren. Laat er altijd zo'n haan zijn die wakker roept en je opeens laat beseffen: ik met mijn grote mond, ik ook, ik net zo goed – nee, ik ken Hem niet.

En precies op dat moment, als de haan kraait: *'De Heer draaide zich om en keek Petrus aan'*. Niet een vluchtige blik moet je weten. Je ogen glijden over iemand heen. Maar een diepe blik. Ogen die je zoeken en jou willen vangen.

Wat zal er in Jezus' ogen hebben gestaan? Een blik van verwijt, teleurstelling, pijn? Petrus, ik heb het je gezegd. Petrus, waarom laat je Mij vallen? Petrus, waarom laat je Mij alleen? Ja, dat kan. Maar ik denk toch vooral iets anders. Petrus, Ik zie jou in dat afstand nemen van Mij. Maar toch, Petrus, heb Ik je lief. Jij neemt afstand van Mij, maar Ik zoek jou op. Petrus, voor jou onderga ik dit alles, voor jou ga ik aan het kruis.

Daar staat Petrus, op het dieptepunt van zijn leven, geen ontkomen aan: ik heb Hem laten vallen – juist nu die ogen. De ogen die vasthouden, niet loslaten. Petrus zei: 'Ik sterf nog liever met u dan u te verlaten'. Hij knakt. Jezus zegt ongeveer hetzelfde: Petrus, Ik sterf nog liever voor jou dan jou in de steek laten. En Jezus maakt het waar, tot het bittere eind.

Een blik kan veel zeggen. Deze blik zegt alles. Alleen die blik, die ogen, meer heb je niet nodig. Je staat op het dieptepunt. In het volle besef: ook ik, ik laat Hem vallen. Maar Jezus zoekt je met zijn ogen. Ik heb je lief, Ik laat jou niet vallen.

Lieve mensen, laat je vangen in die blik. Kijk niet weg. Uit schuld. Of uit schaamte. Vang die blik op. Laat je aankijken door Jezus. Zie wat zijn ogen zeggen: geen val zo hard, geen zonde zo rood, geen schuld zo diep – maar Ik kijk nooit van je weg en geef mijn leven voor jou. Jij valt door de mand. En Ik vang jou op in je val, Ik hou je vast, Ik laat je niet te pletter vallen. Jezus vangt jou in zijn blik. Laat je vangen in die blik. Vandaag, morgen, alle dagen die komen.

Ik kwam een gedicht tegen, van Inge Lievaart. Petrus' verloochening, zo heet het:

Hij niet  
hij zal de meester niet verlaten  
op hem kan Jezus bouwen  
zijn trouw gaat tot de dood

maar dan  
een vrouwenstem  
het wijzen van een vinger:  
ook hij hoort bij die mens  
daarbinnen voor de rechter

en al zijn overmoed is weg  
hij krimpt ineen  
tot de ontkenning van zichzelf  
ontkenning van zijn liefde  
en loochent dat hij Jezus kent

Zo diep de nacht  
maar reeds ontwaakt de haan  
en kraait en kraait –  
zo diep in de nacht  
maar Jezus zoekt zijn blik  
en kijkt hem aan:  
licht dat naar binnen slaat  
waarin hij wordt gekend  
zichzelve kent:  
ten dode toe beschaamd  
doch totterdood bemind

Inge Lievaart, uit: *Een stem van heel dichtbij* (1990)

Amen